

SÁMEDIGGI
SÁMEDIGGE
SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Levi - Samiskløsning for Windows

Installasjonsveiledning

Innhold:

Hva er Levi?	1
Operativsystemer	1
Installasjon under Windows 3.1 / 3.11	1
Installasjon under Windows 95 / 98	2
Installasjon under Windows NT Workstation	6
Oversikt over hvor de enkelte samiske tegnene er plassert på tastaturet.....	10
Nordsamisk - Norsk	10
Nordsamisk - Svensk / Finsk.....	11
Skoltesamisk	11
Inarisamisk.....	12
Hvordan fjerne WinSam / Multitast fra en maskin med Windows 95/98	13
Hvordan fjerne WinSam / Multitast fra en maskin med Windows 3.1 /3.11	13
Kjente feil i Levi.....	13
Henvendelser ved feil	15

Hva er Levi?

Levi er et program som gjør at du kan skrive nordsamiske, skoltlesamiske og inarismiske tegn på en PC med Windows som operativsystem.

Operativsystemer

Levi vil fungere under følgende operativsystemer:

- Windows 3.1 / 3.11
- Windows 95
- Windows 98
- Windows NT Workstation 4.0 med Service Pack 3

Installasjonsprogrammet finner selv ut hvilket operativsystem du kjører.

Installasjon under Windows 3.1 / 3.11

1. Hvis du har installert en tidligere samiskløsning (f. eks. WinSam eller Multitast) *bør* denne fjernes før du installerer Levi. Se side 13 for nærmere opplysninger.
2. Slå av alle virusprogrammer.
3. Velg *Fil/Kjør /*
4. Skriv *a:setup* og Trykk OK

Følgende skjermbilde vil komme opp:

Trykk *OK*

Programmet blir nå installert.

5. Trykk OK på de tre neste skjermbildene .
6. Avslutt Windows og start Windows på nytt igjen

-
7. Du må nå velge hvilken samisk variant du vil bruke. Et program som heter Levi vil ligge i bakgrunnen. Velg dette programmet ved å trykke *ALT+TAB* helt til Levi vises. Du vil få opp følgende skjermbilde:

Trykk på *Language* og velg den samiske varianten du vil ha. Minimer Levi.

For å aktivere samisk, velger du *CTRL+ALT+BACKSPACE*. Bruk en av følgende fonter:

- Sam Courier W2
- Sam Helvetica W2
- Sam Times W2

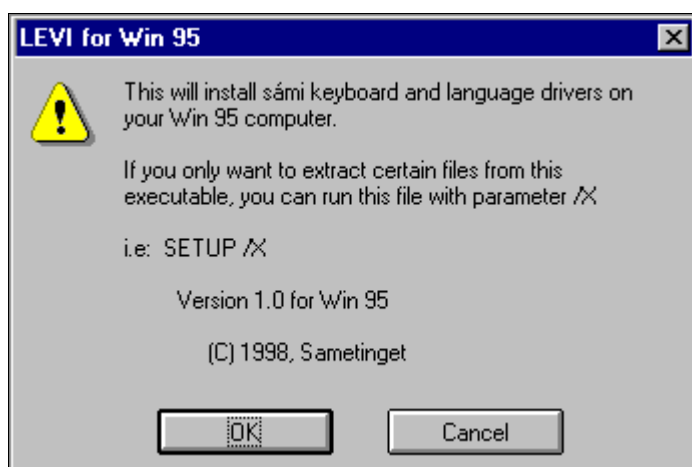
Installasjon under Windows 95 / 98

ADVARSEL:

Hvis du installerer på Windows 98, er det en fare for at du ikke får startet opp maskinen etter at du har installert Levi. Sørg for å ha sikkerhetskopier av systemet ditt før du kjører installasjonsprogrammet.

1. Hvis du har installert en tidligere samiskløsning (f. eks. WinSam eller Multitast) *bør* denne fjernes før du installerer Levi. Se side 13 for nærmere opplysninger.
2. Slå av alle virusprogrammer
3. Hvis du har fått Levi på diskett, setter du disketten i diskettstasjonen
4. Velg *Start / Kjør*. Skriv *a:setup.exe* og trykk OK. Hvis du har hentet Levi fra Internett eller fått den via e-post, må du velge *Bla igjennom* og finne *setup.exe* der du lagret det. Når du har funnet *setup.exe*, dobbelklikker du på den. Trykk deretter *OK*.

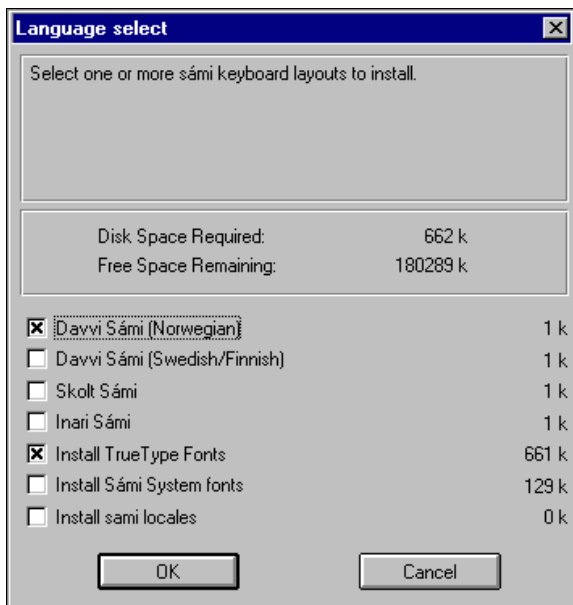
Følgende skjermbilde vil komme opp:

---

5. Trykk OK for å gå videre.

Følgende skjermbilde vil komme opp:

I dette bildet velger du hvilke samiske språk du vil installere. Marker språkene ved å krysse av for språkvalgene.

Valget *Install sami locales* gjør at du får riktig sortering samt samiske navn på dager, måneder og år i programmer som støtter dette.

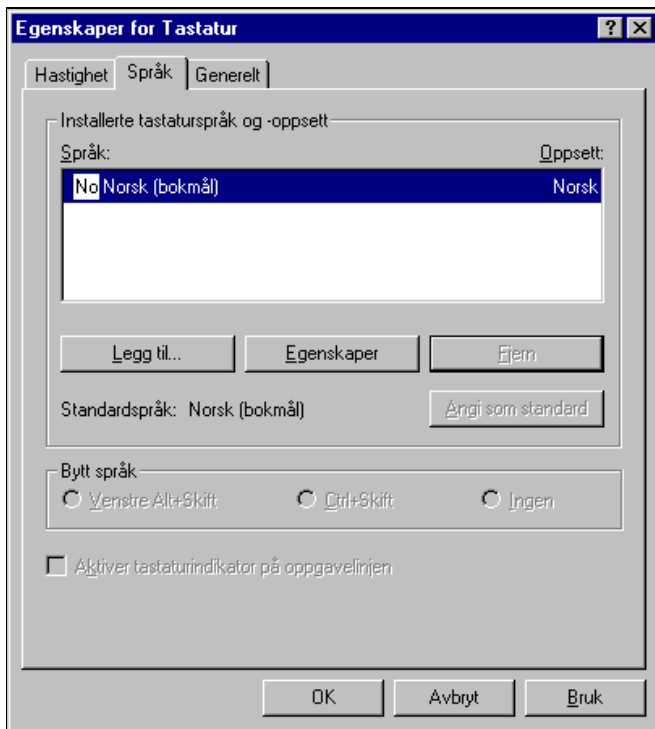
Valget *Install System fonts* gjør at du bl.a. kan ha samiske navn på filer og mapper.

ADVARSEL! HVIS DU KJØRER WINDOWS 98 MÅ DU IKKE KRYSSSE AV VALGET «INSTALL SAMI LOCALES»

Trykk OK for å gå videre. Programmet vil nå installere de nødvendige komponentene.

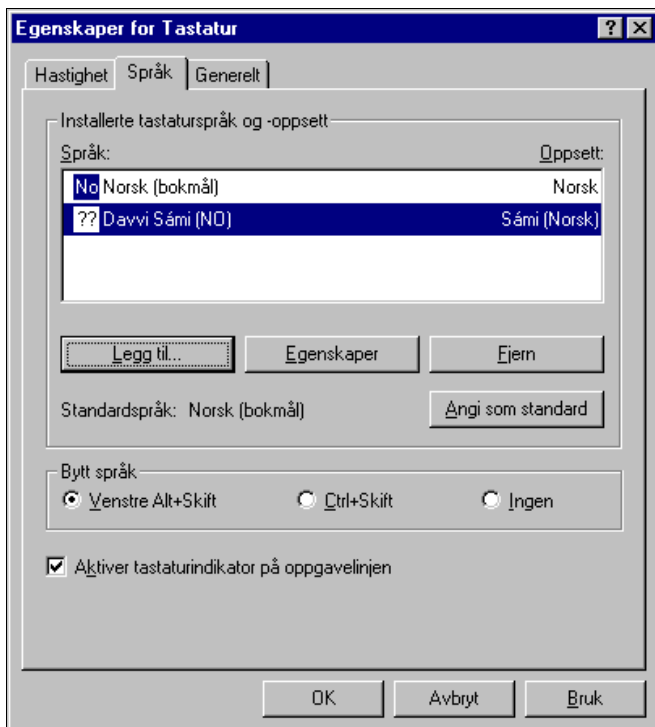
Trykk på OK i de to neste skjermbildene. Maskinen vil deretter starte på nytt for å fullføre installasjonen.

6. Når maskinen har startet opp igjen, velger du *Start / Kjør / Kontrollpanel*. Dobbelklikk på *tastatur*. Velg fanen for *Nasjonale innstillinger*. Følgende skjermbilde vil komme opp:

Trykk *Legg til*
Velg *Davvi Sámi (NO)* og trykk *OK*.

Skjermbildet ser nå slik ut:

Hvis du vil ha samisk som standard tastatur, trykker du én gang på *Davvi Sámi (NO)*.
Trykk deretter på knappen *Angi som standard*.

Under feltet *Bytt språk* er det er to alternative hurtigknapper for bytte av tastatur. Standard er Venstre ALT+SKIFT. Alternativt kan du sette opp CTRL+SKIFT som hurtigtast.

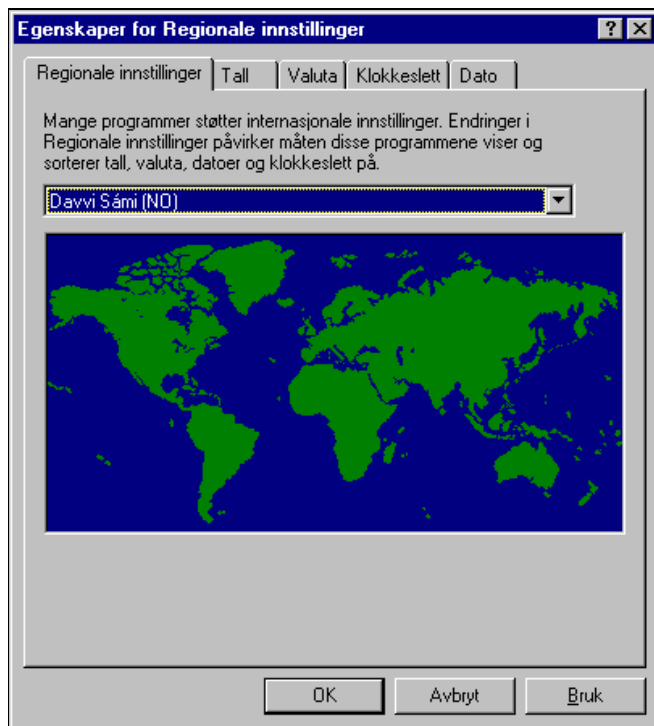
Trykk OK for å gå ut av dette skjermbildet.

7. For å få frem de samiske tegnene, må du velge en av følgende skrifter:

Sam Times W2
Sam Helvetica W2
Sam Courier W2

Sam Times Uni
Sam Helvetica Uni
Sam Courier Uni

8. Hvis du ønsker samiske navn på datoer samt riktig samisk sortering, velger du *Start / Innstillinger / Kontrollpanel* og dobbelklikker på *Regionale Innstillinger*. Velg den samiske varianter du vil ha. Hvis du velger nordsamisk vil du få frem følgende skjermbilde:

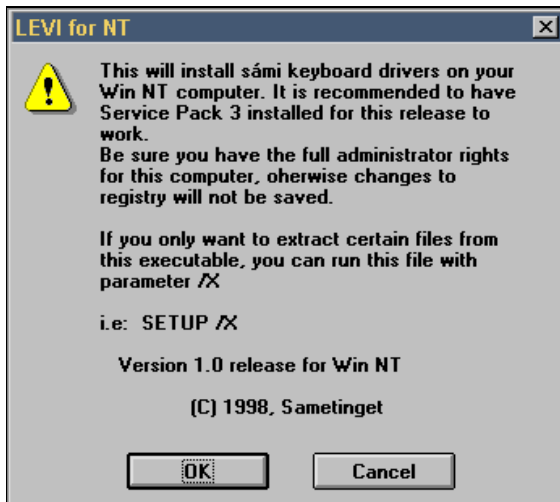
Trykk OK. Maskinen må startes på nytt for at endringene skal tre i kraft.

9. En oversikt over hvor de enkelte samiske tegnene er plassert på tastaturet finner du på side 10 i denne installasjonsveiledningen.

Installasjon under Windows NT Workstation

1. Logg på som administrator på maskinen du skal installere Levi på.
2. Hvis du har fått Levi på diskett, setter du disketten i diskettstasjonen
3. Velg *Start / Kjør*. Skriv *a:setup.exe* og trykk OK. Hvis du har hentet Levi fra Internett eller fått den via e-post, må du kjøre *setup.exe* fra mappen du lagret filen.
4. Følgende skjermbilde vil komme opp:

Trykk OK for å gå videre.

5. Følgende skjermbilde vil komme opp:

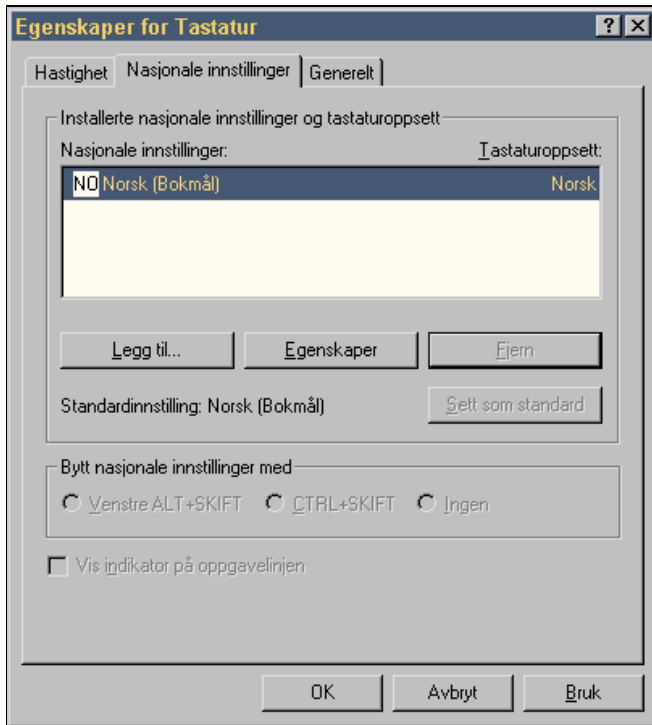

I dette bildet velger du hvilke samiske språk du vil installere. Marker språkene ved å krysse av for språkvalgene.

Valget *Install System fonts* gjør at du bl.a. kan ha samiske navn på filer og mapper.

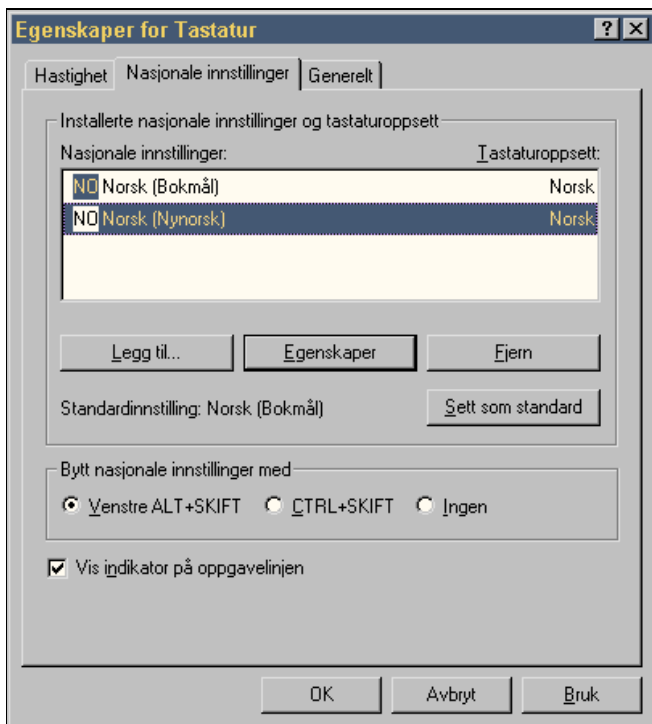
Trykk OK for å gå videre. Programmet vil nå installere de nødvendige komponentene.

6. Trykk på OK i de to neste skjermbildene. Maskinen vil deretter starte på nytt for å fullføre installasjonen.
7. Når maskinen har startet opp igjen, logger du på som administrator. Velg *Start / Kjør / Kontrollpanel*. Dobbelklikk på *tastatur*. Velg fanen for nasjonale innstillinger. Følgende skjermbilde vil komme opp:

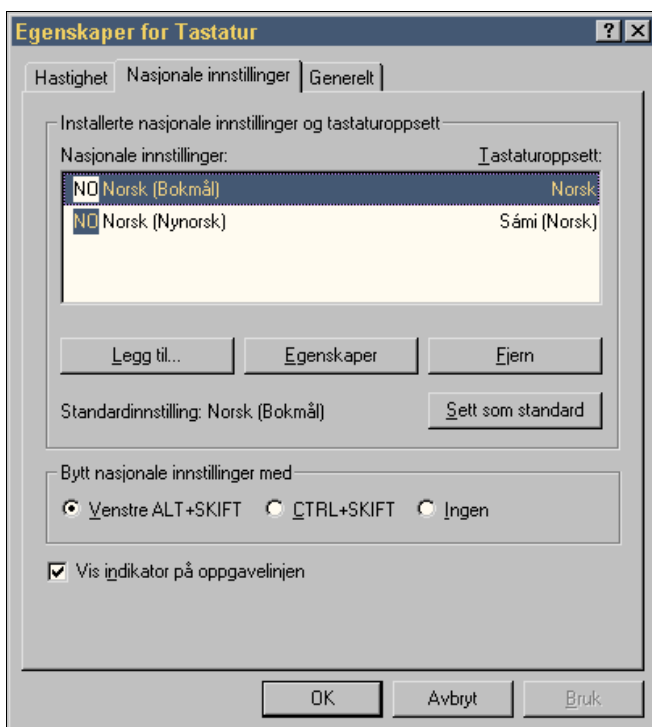

Trykk *Legg til...*
Velg *Norsk (Nynorsk)* og trykk *OK*.

Skjermbildet ser nå slik ut:

Dobbelklikk på Norsk (Nynorsk) og velg den samiske varianten du vil ha (f. eks. Sámi norsk). Trykk OK. Skjermbildet ser nå slik ut:

Hvis du vil ha samisk som standard tastatur, trykker du én gang på Norsk (Nynorsk). Trykk deretter på knappen *Sett som standard*.

Under feltet *Bytt nasjonale innstillinger med* er det er to alternative hurtigknapper for bytte av tastatur. Standard er Venstre ALT+SKIFT. Alternativt kan du sette opp CTRL+SKIFT som hurtigtast. Trykk OK for å gå ut av dette skjermbildet.

8. Hvis du har Microsoft Office 97 og senere versjoner, kan du få frem de samiske tegnene ved å bruke de vanlige skriftene (f. eks. Times New Roman). Hvis du kjører eldre

---

versjoner av MS Office o.l. , må du velge en av følgende skrifter:

Sam Times W2
Sam Helvetica W2
Sam Courier W2

Sam Times Uni
Sam Helvetica Uni
Sam Courier Uni

Disse fontene blir ikke installert automatisk i Windows NT Workstation 4.0. De må derfor installeres separat.

Skriftene som ender på W2 vil ikke kunne brukes i MS Office 97 og senere versjoner.

9. En oversikt over hvor de enkelte samiske tegnene er plassert på tastaturet finner du på side 10 i denne installasjonsveiledningen.

Nordsamisk - Svensk / Finsk

'	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	+	\	←
→	á	š	e	r	t	y	u	i	o	p	å	ŋ	↵
⇧	a	s	d	f	g	h	j	k	l	ö	ä	đ	
⇧	ž	z	č	c	v	b	n	m	,	.	-	⇧	
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL
š	!	"	#	\$	%	&	/	(	)	=	?	\	←
→	Á	Š	E	R	T	Y	U	I	O	P	Å	N	↵
⇧	A	S	D	F	G	H	J	K	L	Ö	Ä	Đ	
⇧	Ž	Z	Č	C	V	B	N	M	;	:	_	⇧	
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL
™	©	£	§	•	š	{	[	]	}	÷	'	←	
→	q	w	é	•	†	ý	ü	ï	œ	þ	â	"	↵
⇧	à	ß	ë	f	ğ	ğ	~	ķ	°	ø	æ	*	
⇧	š	z	x	ç	¿	¿	'	'	...	-	⇧		
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL
°	ı	®	<	>	%	¶		{	}	#	ı	~	←
→	Q	W	É	™	†	Ý	Ü	Ï	Œ	Þ	Â	^	↵
⇧	À	'	ß	f	ğ	ğ	x	ķ	SHY	ø	æ	'	
⇧	š	z	x	ç	«	»	“	”	„	•	-	⇧	
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL

Skoltesamisk

š	!	š	ķ	ğ	ğ	ö	ž	(	)	=	+	'	←
→	á	š	e	r	t	đ	u	i	o	p	å	"	↵
⇧	a	s	d	f	g	h	j	k	l	ŋ	ä	'	
⇧	z	ö	c	v	b	n	m	,	.	-	⇧		
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL
°	"	š	ķ	ğ	ğ	ö	ž	[	]	-	?	\	←
→	Á	Š	E	R	T	Đ	U	I	O	P	Å	^	↵
⇧	A	S	D	F	G	H	J	K	L	N	Ä	'	
⇧	z	ö	c	v	b	n	m	;	:	_	⇧		
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL
*	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	+	~	←
→	q	w	é	•	†	ý	ü	ï	œ	þ	œ	"	↵
⇧	á	ß	é	f	ğ	ğ	~	•	°	ö	æ	•	
⇧	š	x	ç	¿	¿	'	'	...	-	⇧			
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL
¶		%	<	>	%	\	/	{	}	#	*	'	←
→	Q	W	É	™	†	Ý	Ü	Ï	Œ	Þ	Œ	^	↵
⇧	Á	'	£	#	ß	é	~	•	¶	ö	æ	*	
⇧	ı	x	x	ç	«	»	“	”	„	•	-	⇧	
CTRL	⌘	⌘										⌘	CTRL

Inarisa misk

'	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	+	\	←	
→	á	š	e	r	t	y	u	i	o	p	â	ö	↵	
⇧	a	s	d	f	g	h	j	k	l	ŋ	ä	đ		
⇧	ž	z	č	c	v	b	n	m	,	.	-	⇧		
CTRL	~	⌘									⌘	~	CTRL	
š	!	"	#	\$	%	&	/	(	)	=	?	\	←	
→	Á	Š	E	R	T	Y	U	I	O	P	Â	Ö	↵	
⇧	A	S	D	F	G	H	J	K	L	Ŋ	Ä	Đ		
⇧	Ž	Z	Č	C	V	B	N	M	;	:	_	⇧		
CTRL	~	⌘										⌘	~	CTRL
™	©	®	£	\$	•	§	{	[	]	}	÷	'	←	
→	q	w	é	®	†	ý	ü	ï	œ	þ	â	ö	↵	
⇧	à	ß	ö	f	š	§	~	ķ	°	"	æ	*		
⇧	š	z	x	ç	≤	≥	'	'	,	...	-	⇧		
CTRL	~	⌘										⌘	~	CTRL
'	ı	®	<	>	%	¶		{	}	*	ı	~	←	
→	Q	W	É	™	†	Ý	Ü	Ï	€	Ð	Â	Ö	↵	
⇧	À	'	ß	f	š	§	~	ķ	SHY	-	^	Æ	'	
⇧	Š	Z	X	Ç	«	»	“	”	„	•	-	⇧		
CTRL	~	⌘										⌘	~	CTRL

Hvordan fjerne WinSam / Multitast fra en maskin med Windows 95/98

1. Etter at maskinen er startet opp, velger du *Start / Kjør*. Skriv *win.ini* i *Åpne*-feltet og trykk *OK*.
2. Du har nå fått opp Notisblokk. Øverst i bildet skal det være en linje som det står *Load=*. På denne linjen står det lengre bort *multast.exe*. Stryk *multast.exe*.

Hvis du kjører WinSam, vil det stå *winsam.exe* på denne linjen. Stryk *winsam.exe*.

Alternativt kan *multast.exe* eller *winsam.exe* være lagt på linjen som begynner med *run=*

3. Velg *Fil / Avslutt* og svar *Ja* på om du vil lagre endringer
4. Velg *Start / Innstillinger / Kontrollpanel / Skrifter*. Fjern alle skrifter som begynner på *Sam*

Hvordan fjerne WinSam / Multitast fra en maskin med Windows 3.1 /3.11

1. Etter at maskinen er startet opp, velger du *Start / Kjør*. Skriv *win.ini* i *Åpne*-feltet og trykk *OK*.
2. Du har nå fått opp Notisblokk. Øverst i bildet skal det være en linje som det står *Load=*. På denne linjen står det lengre bort *multast.exe*. Stryk *multast.exe*.

Hvis du kjører WinSam, vil det stå *winsam.exe* på denne linjen. Stryk *winsam.exe*.

Alternativt kan *multast.exe* eller *winsam.exe* være lagt på linjen som begynner med *run=*

Velg *Fil / Avslutt* og svar *Ja* på om du vil lagre endringer

3. Velg gruppen Hovedgruppe. Dobbelklikk på *Kontrollpanel* og dobbelklikk på *Skrift*. Fjern deretter alle skrifter som begynner på *Sam*.

Kjente feil i Levi

Problem:

I Windows 95 / 98 fungerer ikke Caps Lock i skolttesamisk når du skal skrive bokstavene ŠŽGĞŹ

Løsning:

Bruk SKIFT-knappen når du skal skrive disse tegnene.

Problem:

Hvis du i Windows 95 /98 installerer «Davvi Sámi (FI)», kommer det opp amerikansk tastatur.

Løsning:

I Windows 95 / 98 velger du *Start / Innstillinger / Kontrollpanel / Tastatur*. Under språk velger du «Davvi Sámi (FI)» og rykker på knappen *Egenskaper*. Velg så «Sámi (Svenska/Suomi)». Trykk OK to ganger og lukk Kontrollpanelet.

Problem:

Bokstaven t kommer ikke fram i Microsoft Word 95 (Word 7.0).

Løsning:

Velg *Sett inn / Symbol* i Word. Velg så fanen for *Spesialtegn*. Trykk én gang på linjen for Ğ Varemerke. Trykk så på knappen *Hurtigtast...* Trykk deretter på linjen som står under *Gjeldende taster*. Trykk *Fjern*. Trykk *Lukk* to ganger.

Henvendelser ved feil

Hvis det oppstår problemer med Levi eller du har tilbakemeldinger, kontakt:

Sametinget
v/ Roy Amundsen
Postboks 144
9730 Kárášjohka

Tlf. : + 47 78 46 71 00

Faks.: + 47 78 46 69 49

e-post: ra@samediggi.no

Oppgi hvilket operativsystem du kjører på, og eventuelt hvilket program du kjørte da feilen oppsto.